

3.5.6.2. תקופת לימודי הליבה- בכפוף לאישור המל"ג לגבי לימודים מחוץ לקמפוס. הלימודים האקדמיים ייערכו במתחם המכללות הצבאיות ובקמפוס המוסד האקדמי במקביל- לא כולל סיורים לימודיים בארץ ובחו"ל.

3.5.6.3. תקופת לימודים מתקדמים- בכפוף לאישור המל"ג לגבי לימודים מחוץ לקמפוס, הלימודים האקדמיים יערכו **במתחם המכללות הצבאיות**, לא כולל סיורים לימודיים- בארץ ובחו"ל.

3.6. מערכת הלימודים ולוח השעות-

3.6.1. מועדי הלימודים ולוח השעות ייקבעו בתאום בין גורמי המוסד האקדמי לנציג המכללות בכל מקרה לא יאוחר משלושה חודשים לפני תחילת שנת הלימודים בכל שנה.

3.6.2. ימי הלימוד בתכנית האקדמית הנערכים בקמפוס המוסד או במכללות הצבאיות עצמן יהיו קבועים ויתואמו מראש בתחילת כל מחזור עם המוסד.

3.6.3. ימי הלימוד בקמפוס המוסד האקדמי ייבנו ברצף, כך שלא ייווצרו חלונות ריקים בין השעורים, למעט הפסקות בין שיעור לשיעור ושעה לצורך הפסקת צהריים.

3.6.4. באחריות המוסד תאום קורסי הבחירה והסמינרים מכלל הפקולטות כך שישולבו במערכת השעות של תכנית הלימודים כנדרש. **יודגש שוב** כי קורסי הבחירה יילמדו בכתות סגורות לתלמידי התכנית בלבד בכפוף לאישור המל"ג בנוגע לתכניות ייעודיות.

3.6.5. מרצי התכנית מטעם המוסד האקדמי יגישו את מתכונת הקורס, הדרישות האקדמיות, אופי מטלת הסיום והרכב הרשימה הביבליוגרפית, לא יאוחר מחודשיים לפני פתיחת שנת הלימודים, בעברית ובאנגלית ע"פ הצורך.

3.6.6. שינויים בתכנית קורסים, לרבות שינויים באופי מטלות הקורס, ייעשו בתאום בין איש הסגל האקדמי לראש האקדמי ו/או לסמכות האקדמית מטעם המוסד האקדמי ובידוע של סגל המכללות הצבאיות.

3.6.7. לא יתקיימו לימודים בחול המועד סוכות, בחול המועד פסח ובערב יום הזיכרון לחללי צה"ל.

4. תכנית הלימודים:

4.1. הקורסים המפורטים להלן הינם לצורך המחשה. המציע מוזמן להציע קורסים בהתייחס לנושאים המפורטים מטה. המציע יכול לפרט או להציע התאמות ועדכונים לנושאים השונים ולהיקף השעות הנדרש עבורם.

4.2. על המוסד להגיש הצעה לתכנית אקדמית מתאימה בהיקף של 36-44 ש"ס ובכפוף להנחיות המל"ג לקבלת תואר שני.

4.3. בתכנית זו יתאפשרו מסלולי לימוד שונים- מסלול המרכזי לא מחקרי (ללא תזה) ומסלול מחקרי (כולל תזה) למספר תלמידים מועט.

4.4. בהצגת הנושאים המוצעים כתכנים בתכנית הלימודים, יש לפרט עד כמה שניתן את: (א) רציונל התכנית המוצעת כולה, (ב) רציונל שיבוץ הקורסים על פי הסדר הכרונולוגי המוצע (עונות השנה), (ג) פירוט האשכולות להם הקורסים שייכים והיקפם (ש"ס), (ד) הקשר של הקורס לאשכולות האחרים בתכנית הלימודים בראייה אינטגרטיבית (ה) התייחסות לשיטות ההוראה הנדרשות ללימוד אותם נושא.

4.5. התכנים המופיעים בהצעה הינם בסיסיים. לאחר בחירת המוסד האקדמי יקבעו תכני התכנית על ידי המוסד האקדמי ובהתייעצות עם סגל המכללות הצבאיות. למען הסר ספק,

אין באמור כדי לפגוע בסמכות הזוכה בכל הקשור להיבטים אקדמיים לקבוע את תכני תכנית הלימודים והמרצים. ובהתאם לתנאי המל"ג.

4.6. תחום הביטחון הלאומי ע"פ המכללה לביטחון לאומי וכנהוג בלימודי ביטחון לאומי במכללות מקבילות בעולם, מושתת על אשכולות (תחומי דעת). על תכנית הלימודים המוצעת להתייחס לאשכולות אלו בבניית תכנית הלימוד האקדמית:

- **אשכול הגנה לאומית**- עוסק בהיבטים הצבאיים של הביטחון הלאומי.
- **אשכול מדינאות**- עוסק בהיבטים של יחסים בין-לאומיים, דיפלומטיה ופוליטיקה של הביטחון הלאומי
- **אשכול כלכלי**- עוסק בהיבטים הכלכליים של הביטחון הלאומי
- **אשכול חברה**- עוסק בהיבטים החברתיים של הביטחון הלאומי
- **אשכול האסטרטגיה ומנהיגות מובילת שינוי**- עוסק בתהליכי החשיבה האסטרטגיים, ניתוח מערכות מורכבות והובלת שינוי ומנהיגות בכירה. לימוד זה גם מהווה אינטגרציה של כלל האשכולות מעלה.
- **קורסי ליבה**- קורסים מרכזיים בתכנית הלימוד כיום הנמצאים באשכולות הלימוד השונים. נרצה לשמר כדוגמתם בתכנית הלימוד העתידית המוצעת.

4.7. **תכנית לימודים לדוגמא**- מוצגת תכנית הלימודים הקיימת במב"ל לצורך המחשה בלבד:

4.7.1. **קורסי מבואות ועונת התשתית** (קורסים לדוגמא):

- קורס תשתית מושגית לביטחון הלאומי (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס גישות ואשכולות במדע המדינה (4 שש"ס)
- קורס סיורים לימודיים- הגיאוגרפיה של הביטחון הלאומי (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס דוקטרינת הביטחון לאומי בישראל (לחניכים זרים- באנגלית) - 4 שש"ס
- קורס החברה הישראלית (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס כלכלת ישראל: יסודות ומתקדם (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס משפט ציבורי (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס חשיבה אסטרטגית (קורס שנתי- 4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס מזרח תיכון/ גיאופוליטיקה (2 שש"ס) { **קורס ליבה** }

4.7.2. **קורסי עונת הליבה ועונה מתקדמת** (קורסים לדוגמא):

- קורס מדיניות חוץ (2 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס- סימולציה מדינית- ביטחונית (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס- סיור לימודי בארה"ב בתחום הביטחון לאומי (4 שש"ס) { **קורס ליבה** }
- קורס- סיור לימודי במעצמות המזרח (סין/רוסיה/הודו) (4 שש"ס)
- קורס מודיעין לבכירים (2 שש"ס)
- קורס מנהיגות ופיתוח אישי לבכירים (2 שש"ס) { **קורס ליבה** }

4.7.3. סמינר* (סמינר לדוגמא) : { קורס ליבה }

- סמינר בנושא שחיתות ציבורית (2 שש"ס)
  - סמינר בנושא כלכלה גלובאלית (2 שש"ס)
  - סמינר בנושא צבא חברה (2 שש"ס)
- * הסמינרים נלמדים במקביל, ע"פ 3 ימים רצופים וברצף, כל סמינר ע"י כשליש מתלמידי תכנית מבי"ל

- כל הקורסים המסומנים כקורסי ליבה יהיו את נקודת הייחוס לקריטריון האיכות של עמידה ב- % קורסי ליבה בתכנית הלימוד.

5. תכנית הלימוד - תכנים ייחודיים:

5.1. סמינר- ציפייה מהמוסד האקדמי

5.1.1. בתכנית הלימודים האקדמית ישולב סמינר אחד כולל מטלה בהיקף הנדרש בתכנית לימוד מסוג זה.

5.1.2. מגוון הסמינרים שיוצעו ע"י המוסד האקדמי יכסה את אשכולות הביטחון הלאומי. המציע מוזמן להציע יותר מ-3 סמינרים, על מנת לאפשר בחירה רחבה יותר לחניכי התכנית

5.1.3. כל שלושת הסמינרים שייבחרו ע"י סגל המכללות הצבאיות ייערכו במקביל על פני 3 ימי לימוד רצופים ומלאים, כל אחד לשליש מחניכי התכנית.

5.1.4. מיקום העברת הסמינרים יהיה בזיקה למאפייני התוכן וייערך מחוץ לכתלי המכללות הצבאיות או המוסד האקדמי. המוסד האקדמי יישא בעלות הזמנת המרצים וכן הסעתם למקום בו ייערך הסמינר. יובהר, כי מיקום הלימודים יהיה בכפוף לאישורי המל"ג ללימודים מחוץ לקמפוס.

5.2. סיורים לימודיים- ציפייה מהמוסד האקדמי

5.2.1. הסיורים בארץ ובחו"ל יהיו בכפוף לאישורי המל"ג ללימודים מחוץ לקמפוס

5.2.2. קורס- סיור לימודי בחו"ל- במסגרת הלימודים יציע המוסד האקדמי קורס הכולל סיור לימודי בארה"ב בתחום הביטחון הלאומי.

5.2.3. קורס- סיור לימודי אזורי (גיאוגרפי) בארץ ישראל- במסגרת הלימודים יציע המוסד האקדמי קורס הכולל בתוכו מספר סיורים לימודיים בארץ ישראל העוסקים בביטחון הלאומי.

5.2.4. במקרים בהם הלימוד האקדמי יעשה במסגרת סיורים בארץ ובחו"ל, יש לשלב בהם סגל אקדמי בהתאם לתכני הלימוד והדרישות האקדמיות. עלותו הכוללת (שכר, ביטוח רפואי, אש"ל, עלות טיסות ונסיעות וכו') הינם חלק מתחשיב עלות התכנית הכוללת.

5.3. קורס אקדמי המועבר בשפה האנגלית- לטובת החניכים הבינלאומיים יוצע אחד מהקורסים בשפה האנגלית. הקורס זה יועבר במקביל לתכנית המב"ל לחניכים הישראליים.

5.4. לימודי אוריינות וכתביה ברמה אקדמית (קורס שאינו אקדמי) –

5.4.1. על מנת להרגיל הלומדים לכללי כתיבה וציטוט כמקובל בעולם האקדמי, ישולב בתכנית לימודי אוריינות. האוריינות תועבר בתצורת מפגשים ייעודיים לכתובת עבודות ויילמדו בו תכנים של יסודות האוריינות האקדמית הרלבנטיים. ביניהם: שיפור יכולת הכתיבה באמצעות התנסות ביצירת לכידות וקישוריות טקסטואלית, לימוד הכללים והמוסכמות עליהם מתבססים חיבורים אקדמיים והכרת מבנה הצעת המחקר.

5.4.2. לימודי האוריינות יבוצעו בהיקף של 1 שש"ס (7 מפגשי לכלל החניכים בני שעה וחצי). המפגשים עצמם לא יהיו תנאי לתואר. המפגשים יתבצעו במכללות הצבאיות במהלך עונת התשתית ע"י גורם מקצועי מטעם המוסד האקדמי הזוכה.

5.4.3. במידה ונדרש על פי המוסד האקדמי קורס כתיבה אקדמית ברמה אקדמית הוא יהווה חלק מתכנית הלימודים האקדמית ויבוצע ברמה הנדרשת, מיקומו יקבע בהתאם לאישורי המליג ללימודים מחוץ לקמפוס.

5.5. עבודת גמר שנתית לתואר שני- ציפייה מהמוסד האקדמי

5.5.1. ככל שיידרש, כל תלמיד יגיש עבודה גמר שנתית (שאינה תזה) המתמקדת בדילמה מרכזית בשדה הביטחון הלאומי של ישראל. עבודה זו כיום הינה חלק מחובות התכנית האקדמית ותלווה ע"י הסגל האקדמי של התכנית

5.5.2. לדוגמה, נושא העבודה ייבחר מתוך:

- הכוונת המוסד האקדמי
  - מאגר הצעות למחקר, עפ"י בקשת גופי ביטחון וממשל.
  - הצעות סגל ההוראה האקדמי וסגל המכללות הצבאיות.
  - העדפות התלמיד, בהתאם לאישור הסגל האקדמי
- 5.5.3. נושא העבודה ומנחה העבודה יועברו לאישור ראש התכנית האקדמית מטעם המוסד ומפקד המכללות. לתלמיד, כותב העבודה, ימונה מנחה אקדמי מעולם התוכן של העבודה, מתוך המוסד האקדמי או מחוצה לו, העומד בתנאים האקדמיים להנחיית עבודת גמר וזאת באחריות המוסד האקדמי ונהליו בתחום וכחלק מתנאי המכרז. ההערכה היא של- 50% מהחניכים (~20 בכל מחזור לימודים) נדרש למנות מנחה אקדמי מטעם המוסד האקדמי.

5.5.4. לדוגמה, תפקידיו העיקריים של מנחה האקדמי לעבודת הגמר השנתית-

- ייעוץ לתלמיד בשלבים השונים של תכנון העבודה וביצועה, הכולל גיבוש הצעה כתובה, עיבוד הממצאים והכנת הנוסח הסופי של עבודת הגמר.
- קיום קשר שוטף עם התלמיד במהלך כתיבת העבודה
- בדיקה ומתן ציון לעבודה תוך שימוש בדף מחוון שיופק ע"י המכללות הצבאיות

5.5.5. מנחה העבודה יוכל להנחות מספר עבודות כל עוד הוא עומד בתנאים האקדמיים וברלוונטיות לעולם התוכן של עבודת הגמר. וכן, על פי יכולות לתת מענה למספר תלמידים בו-זמנית בפרק זמן קצר יחסית.

חלוקת מכסת העבודות בין המנחים האקדמיים ועמידה בלוחות הזמנים לבדיקת העבודות היא באחריות הראש האקדמי של התכנית.

5.5.6. ככלל לא תכתבנה עבודות מסווגות. כתיבת עבודות מסווגות תאושרנה ע"י מפקד המכללות או נציגו. המנחה האקדמי, יהיה בעל סיווג מתאים, יונחה בהתאם, לשמירת הסודיות ואי פרסום העבודה.

5.5.7. העבודה השנתית וכלל התכנים הנכתבים במהלך שנת הלימודים הינם קניין רוחני של צה"ל ולא ניתן לעשות בהם שימוש שלא באישור כתוב מטעם מפקד המכללות!

5.6. לימודים מתקדמים: תואר שני מחקרי (עם תזה)-

5.6.1. המוסד האקדמי מתחייב להקצות מקומות לתלמידי התכנית (עד 8 חניכים למחזור) ללימודים למסלול מחקרי הכולל עבודת תזה, יובהר, כי חניכים אלו נדרשים לעמוד בדרישות המוסד האקדמי למסלול זה.

5.6.2. לארבעה חניכים ומעלה במסלול המחקרי עם תזה תוגדר כיתה ייעודית סגורה רק לחניכי התכנית. לימודים אלו יערכו במכללות הצבאיות או במוסד האקדמי, לנוחות משתתפי התכנית ולהחלטת המכללות הצבאיות, כל זאת בכפוף לאישורי מ"ג ללימודים מחוץ לקמפוס וכן ללימודים לאוכלוסייה מוגדרת.

5.6.3. על המוסד האקדמי לאפשר את התכנים הנדרשים ללימודי המסלול המחקרי. קורסים אלו יועברו בעיתוי שלא פוגע בתכנית מב"ל המרכזית.

5.6.4. המוסד האקדמי מתחייב כי יאפשר לעד 5 תלמידים מכל מחזור לימודים שלמדו במסגרת התכנית האקדמית להשלים את התזה עד 3 שנים לאחר סיום התכנית, וזאת ללא תוספת תשלום ע"י משרד הביטחון או התלמיד. זאת בהתאם להנחיות הפנימיות של אותו מוסד אקדמי.

5.7. **שומע חופשי**- המכללות הצבאיות רשאיות לצרף לקורסים אורחים מקרב בוגריה לאורך השנים או מקרב בכירים במערכות הביטחון והממשל, עד 5 משתתפים כשומעים חופשיים בכל קורס, ללא עלות נוספת.

5.8. ליווי מופעים אקדמיים ע"י מדריכי המב"ל-

5.8.1. לכל קורס אקדמי ייקבע מדריך מלווה מתוך המב"ל. איש הסגל האקדמי של כל קורס יקיים פגישה מקדימה עם המדריך להיכרות הנלמד עד כה במהלך השנה, התאמת הקורס אותו הוא מעביר לחניכים, וכן, במידת הצורך פגישות במהלך הקורס עצמו לביצוע התאמות. כל זאת ללא פגיעה בחופש האקדמי של המוסד האקדמי.

5.8.2. במידת הצורך, יעביר המרצה סטאטוס התקדמות החניכים במטלות הקורס למדריך המב"ל המלווה את הקורס.

6. התלמידים:

6.1. תקופת הלימודים ומספר המשתתפים-

6.1.1. הלימודים יתקיימו במהלך שנות הלימודים 2018-2020 (3 מחזורי לימוד).

6.1.2. בתכנית הלימודים צפויים להשתתף בין 40-45 חניכים בכל מחזור. מתוכם עד 8 חניכים בינלאומיים בכל מחזור.

6.1.3. רישום- רישום המועמדים לשנת הלימודים יתבצע במהלך חודש אוגוסט בכל שנה למעט חריגים.

6.2. קבלה ורישום למוסד האקדמי-

- 6.2.1. המב"ל תהיה אחראית להעביר למזכירות התכניות במוסד האקדמי את גיליונות הציונים ואישורי הזכאות לתואר ראשון של התלמידים. לאור נתונים אלו תיבחן עמידת התלמידים בתנאי הסף לקבלה לתואר שני טרם פתיחת שנת הלימודים.
- 6.2.2. המזכירות תבצע את הרישום במרוכז עבור כלל משתתפי התכנית. החניכים לא ידרשו לערוך רישום פרטני.
- 6.2.3. קבלת התלמידים תעשה בהתאם לרף הקבלה המקובל ועפ"י מדיניות המוסד האקדמי. עניינם של תלמידים חריגים יידון בוועדה האקדמית מטעם המוסד האקדמי. לסגל ההדרכה הבכיר במכללות הצבאיות תינתן זכות הטיעון בעניין זה וכן יעודכן בתוצאותיה.
- 6.2.4. **קבלה על תנאי-** במקרה בו ציוני התואר הראשון הינם נמוכים מהסף הנדרש לתחילת לימודים לתואר שני במוסד האקדמי ו/או נדרשים קורסי השלמה ללימודי התואר השני, באחריות המוסד האקדמי לדאוג לתכנית השלמה עבור אותו תלמיד. קורסי ההשלמה ילמדו ככל האפשר במתכונת מקוונת או בימי שישי, וילמדו לפני או במקביל לתכנית במהלך שנה"ל, כך שיאפשרו לו לסיים את התואר השני יחד עם כל התלמידים האחרים. כל זאת בהתאם להנחיות המעבר בתוך תכנית הלימוד של המוסד האקדמי
- יחד עם זאת, יובהר כי קבלת ציון עובר בקורסי ההשלמה הנדרשים תהווה תנאי לקבלת הזכאות לתואר, זאת בהתאם למדיניות המוסד האקדמי.
- 6.2.5. לתלמידים בעלי תואר שני מחוגים סמוכים או דומים, יהיה למוסד האקדמי אוטונומיות להחליט מצידו על זכאותם לפטור מקורסים על סמך לימודים קודמים. לתלמידים אלו נדרש לספק קורסים אקדמיים חלופיים על מנת שניתן יהיה להגיע למכסת שש"ס הנדרשת לקבלת תואר שני. קורסים חלופיים אלו לא יפגעו בתכנית מב"ל המקורית וייעשו ככל הניתן במקביל לתכנים בהם ניתן לתלמידים פטור.
- ככלל, לסגל הפיקוד הבכיר במכללות הזכות להחמיר את הקריטריונים של המוסד האקדמי בנושא חובת שמיעת קורסים. לכן, יכול מפקד המכללות לחייב את התלמידים לשמוע נושאים מסוימים, אף שהינם בעלי פטור אקדמי בנושא.
- 6.2.6. עדכון לגבי תנאי הקבלה של התלמידים השונים יועבר לנציג המכללות הצבאיות ורק לאחר מכן, ע"פ צורך לתלמידים עצמם.

6.3. הסמכה ותעודות-

- 6.3.1. בתום הלימודים במב"ל יהיה התלמיד זכאי לתעודת תואר שני מטעם המוסד, המוכר ע"י המל"ג באחת מהאפשרויות הבאות:
1. תואר שני ללא תזה
  2. תואר שני עם תזה כחלק מתכנית הלימודים וללא תוספת תשלום
- 6.3.2. במקרים מסוימים, בסמכות ראש התכנית האקדמי ובפיקוחו, יתאפשר לתלמידים לגבש הצעה לדוקטורט בתחומי הביטחון הלאומי כהמשך ו/או במסגרת התזה לתואר שני, במהלך התכנית או לאחריה.

6.4. הצטיינות ומלגות-

- 6.4.1. על התלמידים לא יחולו הטבות כספיות אשר מעניק המוסד האקדמי בנושא מלגות או הנחות בשכר לימוד הניתנות לתלמידי המוסד.

6.4.1. בהתאם להגדרת המוסד האקדמי, התכנית תמליץ על מצטיינים מכלל מוסמכי החוג או התכנית, על פי רשימת הזכאים. כיתת המב"ל, לרבות החניכים הבינלאומיים, מוגדרת לצורך עניין זה כחוג. כל זאת בכפוף לשקול דעת המוסד האקדמי ונהליו.

6.5. נוכחות בלימודים-

6.5.1. בשונה מן המדיניות הנהוגה בחלק מהמוסדות האקדמיים. קיימת חובת נוכחות לתלמידים בתכנית האקדמית בכלל שעות הלימודים. מקרים חריגים יידונו, כל מקרה לגופו.

6.5.2. עבור תלמידים נושאי מינוי משנה (תפקיד צבאי בו נושא התלמיד בזמן הלימודים) והצבת חירום (הצבה מקצועית בה מחויב התלמיד להמשיך ולהתאמן בזמן הלימודים), תבנה מדיניות נוכחות אישית התואמת את הצרכים המבצעיים וזאת בכפוף לנהלי המוסד האקדמי.

6.5.3. במהלך עונות הלימודים ייעדו כלל התלמידים במשך 4-6 שבועות לצורך סיורים לימודיים בחו"ל. היעדרות זו תהיה בתיאום מראש עם הספק הזוכה ולא תיפגע בתכנית הלימודים או בזכאות לתואר.

6.6. תלמידים בינלאומיים-

6.6.1. בכיתת המב"ל ישתתפו תלמידים ממערכות ביטחון וממשל זרות בהיקף של עד 8 תלמידים, כולם דוברי אנגלית ברמות שונות.

6.6.2. השיעורים עצמם ייערכו בשפה העברית עם תרגום סימולטני לתלמידים הבינלאומיים. בזמן הרצאה הם ישאלו שאלות באנגלית והמרצה ישיב בעברית לטובת כלל התלמידים בכיתה כאשר הדבר ילווה בתרגום סימולטני.

6.6.3. קבלה ורישום תלמידים בינלאומיים:

6.6.3.1. באחריות המוסד האקדמי הזוכה בחינת קבילות התלמידים הבינלאומיים ללימודי תואר שני ורישוםם לתכנית, בהתאם לנהלים הקיימים במוסד האקדמי.

6.6.4. היערכות נדרשת להוראת תלמידים בינלאומיים:

קליטת התלמידים הבינ"ל מחייבת הערכות המוסד האקדמי לעמידה בתנאים הבאים:

6.6.4.1. באחריות המוסד הזוכה בניית מפרט תכנית (סילבוס) ורשימות ביבליוגרפיות באנגלית במקביל לסילבוס ורשימות ביבליוגרפיות בעברית בכל קורס.

6.6.4.2. היתר להגשת עבודות ומטלות קורס באנגלית, לרבות עבודת הגמר.

6.6.4.3. ביצוע המבחנים באנגלית.

6.6.4.4. הצעת קורס ייעודי המועבר בשפה האנגלית כחלק מחובות התואר לחניכים הבינלאומיים.

6.6.4.5. יכולת ליווי עבודת הגמר של התלמידים הבינלאומיים (עד 8 עבודות בשנה)

6.6.4.6. כל מרצה יהיה בעל יכולת לקבל שאלות באנגלית, לקרוא ולבדוק עבודות/מטלות באנגלית.

תכנית לתואר שני- "מוסמך במדעי המדינה, במגמת צבא

וביטחון או דומיו"

(פ"מ 'אלון')

1. כללי:

- 1.1. נספח זה יפרט את האפיון הנדרש למכרז עבור קיום לימודי הוראה אקדמית לצורך רכישת זכאות לתואר שני מוסמך במגמת צבא וביטחון או דומיו עבור תלמידי המכללה לפיקוד ומטה (להלן- פ"מ 'אלון') באחד ממוסדות ההשכלה הגבוהים המוכרים במדינת ישראל.
- 1.2. המוסד האקדמי מתחייב כי יפתח תכנית ייעודית ללימודי תואר שני בלימודי צבא וביטחון עבור תלמידי פ"מ 'אלון'.
- 1.3. המוסד מתחייב להכיר בתכנית כתכנית ייעודית-סגורה, המיועדת רק למי שהינם תלמידים כהגדרתם בהסכם זה. כל זאת בכפוף לאישורי המל"ג בנדון.
- 1.4. המוסד האקדמי מתחייב, כי תכנית הלימודים תהיה ברמה מדעית אקדמית נאותה כמקובל במוסד ועפ"י תנאי המל"ג.

1.5. רקע על המכללה לפיקוד ומטה-

- 1.5.1. המכללה הבין זרועית לפיקוד ולמטה הוקמה במאי 1954, ומהווה מוסד הדרכה משותף לכלל זרועות הצבא.
- 1.5.2. **הקורס לפיקוד ולמטה 'אלון'**- בשנת 2007 אוחדו קורסי "ברק" ורקיע" לקורס אחד. לראשונה בתולדות המכללה התקיים קורס ארוך (שנתי) במתכונת בין זרועית, המשלב חניכים מזרועות האוויר, הים, היבשה ואגף המודיעין. בשנת 2015 הוחלף שמו של הקורס לקורס פ"מ 'אלון' על שמו של יגאל אלון מצביא במלחמת השחרור.
- 1.5.3. קורס פ"מ 'אלון' נדרש לשלב בין ידע תיאורטי עשיר לבין הקניית כישורים ויכולות חשיבתיים ומעשיים שימשו אותם בסביבת פעילות ברמה הטקטית-מערכתית, עם סיום לימודיהם.
- תכנית הלימודים נגזרת מאתגרו הרלוונטיים של צה"ל, מאופי הלומדים הבוגרים ובעלי ניסיון פיקודי ומבצעי, ומהצורך להכשירם צבאית למפקדי העתיד של צה"ל מדרג הסא"ל ומעלה.
- 1.5.4. במסגרת המכללות הצבאיות פועל צוות אקדמי ייעודי (המרכז ללימודים צבאיים- המל"צ) המאגד בתוכו מדריכים אקדמיים בעלי תואר שלישי. הצוות האקדמי מלווה את חניכי הקורס לאורך הקורס בהוראה, ליווי אקדמי ותרגול של תכני הלימוד, המטלות והעבודות האקדמיות השונות.

2. מטרות והישגי תכנית הלימודים:

הסעיפים לעיל מתייחסים למסלול ההכשרה בכללותו- התכנית האקדמית לתואר שני במוסד האקדמי והתכנים הנוספים הלא-אקדמיים בפ"מ 'אלון'.

2.1. מטרת על-

- 2.1.1. הקורס לפיקוד ולמטה 'אלון' יכשיר מפקדים וקציני מטה מהיחידות המבצעיות לתפקידי פיקוד ומטה בדרג הבכיר.

2.2. מטרות נוספות-

- 2.2.1. פיתוח והעמקת הידע בתחום המקצוע הצבאי תוך הכרה עם הרמה האסטרטגית והמערכתית והתמחות עם הרמה הטקטית.
- 2.2.2. הטמעת השילוביות והשיתופיות כתרבות מקצועית צבאית ויצירת שפה מבצעית משותפת בין כלל החניכים מהזרועות והחילות השונים.
- 2.2.3. עידוד הסקרנות המקצועית, החשיבה הביקורתית והאומץ להביע דעה.
- 2.2.4. חיזוק תחושת השליחות, הטמעת רוח צה"ל וחיזוק ההבנה באשר לתפקידו של המפקד כמחנך.
- 2.2.5. העצמת זהות מנהיגותית ופיקודית ומיומנויות המותאמות לפיקוד בכיר.
- 2.2.6. הטמעת 'אורח חיים בריא' כחלק מתרבות צבאית.

2.3. הישגים נדרשים-

יעד 1: פיתוח הידע והעמקתו בתחום המקצועי הצבאי תוך התמחות ברמה הטקטית והיכרות עם הרמה המערכתית והאסטרטגית

- א- החניך יישם את עקרונות המלחמה, התו"ל [תורת לחימה] והפוי"ש [פיקוד ושליטה] בנוהל הקרב ובניהול הקרב בדרג הטקטי.
- ב- החניך יתכנן וישלב את כוחות הסיוע הקרבי והמנהלתי בלחימה בדרג הטקטי.
- ג- החניך יהיה בעל ידע מעמיק בהיסטוריה והגות צבאית ובתורות צה"ל.
- ד- החניך יכיר את הסביבה המערכתית וירכוש כלי חשיבה וניתוח להבנת המערכת.
- ה- החניך ירכוש כלים להבנת הסביבה האסטרטגית.

יעד 2: הטמעת השילוביות והשיתופיות כתרבות מקצועית, בניית תשתית מקצועית ושפה מקצועית משותפת בין כלל הזרועות והמערכים.

- א- החניך יחזק את מקצועיותו בשילוב ושיתוף הזרועות והחילות השונים.
- ב- החניך ישלוט בשפה המבצעית המשותפת בין המערכים והזרועות.
- ג- החניך יכיר את התרבות הארגונית בזרועות השונים ואת ההבדל התרבותי שביניהם.

יעד 3: חיזוק הסקרנות המקצועית, החשיבה היצירתית והביקורתית והאומץ להביע דעה.

- א- החניך יחזק את סקרנותו המקצועית.
- ב- החניך ירכוש מיומנויות ללמידה עצמאית.
- ג- החניך יפתח חשיבה יצירתית וביקורתית ויביע את דעתו באומץ.

יעד 4: הטמעת רוח צה"ל כמצפן לעשייה, חיזוק תחושת השליחות וחיזוק הזהות כמפקד מחנך וכמפקד ממלכתי

- א- החניך יחזק את זהותו כמפקד ממלכתי במדינת ישראל-מדינה יהודית ודמוקרטית.

- ב- החניך יעמיק את הכרותו עם רוח צה"ל וידע.
  - ג- החניך יחזק את תחושת השליחות (מעשה בעל משמעות גדולה שמקורו באמונה פנימית ולא בציפייה לרווח אישי).
  - ד- החניך יעמיק את זהותו ותפקידו כמפקד מחנך.
- יעד 5:** פיתוח המנהיגות וזהות פיקודית והקניית מיומנויות המותאמות למפקד בכיר
- א- החניך יגבש וינסח תפיסת פיקוד אישית להובלת יחידה.
  - ב- החניך ירחיב את מודעתו האישית כחלק מעיצוב זהות אישית פיקודית. (דע את עצמך)
  - ג- החניך יפתח מיומנויות לניהול ופיקוד על יחידה.
  - ד- החניך יפתח מיומנויות להתנהלות ארגונית בסביבה בכירה.
- יעד 6:** שיפור הכושר הגופני והעמקת הידע המקצועי בנושא
- א- החניך ישפר את כושרו הגופני.
  - ב- החניך יעמיק את מקצועיותו בתחום הכושר הגופני.
  - ג- החניך ירכוש כלים להטמעת תרבות "אורח חיים בריא" ביחידתו

3. מבנה תכנית הלימודים:

3.1. ככלל, תפתח התכנית בחודש יולי ותסתיים בחודש מאי בשנה העוקבת.
* יתכנו שינויים במועדים הן בהתאם לאילוצי צה"ל והן בהתאם לעיתוי חגי תשרי, הני"ל בתיאום מראש.

3.2. שנת הלימודים לא תהיה בהכרח מקבילה וחופפת לשנת הלימודים האקדמית.

3.3. מבנה שנת הלימודים הייעודית לא יפגע בהיקף ובאיכות האקדמית של תכנית הלימוד

3.4. חלוקת תכנית הלימודים לעונות (סמסטרים):

3.4.1. **עונת לימודי התשתית (6 שבועות - כולל שבועיים למבחנים ועבודות) -**
תקופה בה תלמד התשתית בתחומי הביטחון הלאומי, הניהול, המזה"ת, אסלאם, וכן יסודות הנדרשים מתלמידי תואר שני.

3.4.2. **עונת לימודי הליבה (20 שבועות - כולל שבועיים למבחנים ועבודות) -**
תקופה זו תוקדש להקניית מכנה משותף של ידע תשתיתי בתחומי צבא וביטחון בדרג הטקטי-מערכתית.

3.4.3. **עונת הלימודים המתקדמים (19 שבועות - כולל שבוע למבחנים ועבודות) -**
תקופה זו תתאפיין בהעמקת היסודות, הזיקות והקשרים האינטגרטיביים. אלו יבואו לידי ביטוי ב: קורסים וסמינר מתקדם, סיורים בארץ וחו"ל, תכנית פיתוח ניהולית-מנהיגותית, עבודת הגמר, וכן בסימולציות (ובעיקר על ידי תרגילים) המיישמות את חומר הלימוד.

- 3.4.4. במקביל ללימודים הסימסטריאליים, יתקיימו קורסים ותכנים נוספים במתכונת שנתית- חוצה עונות.
- 3.4.5. סגל הפיקוד הבכיר במכללות שומר את הזכות לשנות את תמהיל וסדר התכנים בין עונות הלימוד וכן את היקף ומשך עונות הלימוד, בתאום עם המוסד האקדמי הזוכה.

3.5. מיקום הלימודים

- 3.5.1. בקורסים הנערכים במוסד הזוכה, יתקיימו הלימודים **במתחם קמפוס האם** של המוסד הזוכה ולא בשלוחה.
- 3.5.2. הדרישות בנוגע לעניין מיקום הלימודים כפופות לאישורי המל"ג לגבי לימודים מחוץ לקמפוס.
- 3.5.3. ככלל, המוסד הזוכה יכוון לכך שמקסימום קורסים אקדמיים יועברו במתחם המכללות הצבאיות כחלק מתפיסת ההדרכה במכללות, ובהתאם להנחיות המל"ג בנושא.
- 3.5.4. תשלום הוצאות הנסיעה וביטול זמן למרצים המגיעים ללמד במתחם המכללות הצבאיות בגלילות באחריות הספק הזוכה, והם חלק מן ההתקשרות.
- 3.5.5. בתאום מול המוסד ובהתאם להנחיות המל"ג בנושא, שומר מפקד המכללות את הזכות לשנות את **מיקום הלימודים בעונות הלימוד** (הסמסטרים) השונים.
- 3.5.6. **מיקום הלימודים העקרוני ע"פ עונות הלימוד :**
- 3.5.6.1. תקופת לימודי התשתית- הלימודים האקדמיים ייערכו במתחם המוסד האקדמי הזוכה.
- 3.5.6.2. תקופת לימודי הליבה- בכפוף לאישור המל"ג לגבי לימודים מחוץ לקמפוס, הלימודים האקדמיים והצבאיים ייערכו במתחם המכללות הצבאיות – לא כולל סיורים לימודים בארץ ותרגילים.
- 3.5.6.3. תקופת לימודים מתקדמים- בכפוף לאישור המל"ג לגבי לימודים מחוץ לקמפוס, הלימודים האקדמיים והצבאיים יערכו במתחם המכללות הצבאיות - לא כולל סיורים לימודיים בארץ ובחו"ל ותרגילים.

3.6. מערכת הלימודים ולוח השעות-

- 3.6.1. מועדי הלימודים ולוח השעות ייקבעו בתאום בין גורמי המוסד האקדמי לנציג המכללות בכל מקרה לא יאוחר משלושה חודשים לפני תחילת שנת הלימודים בכל שנה.
- 3.6.2. ימי הלימוד בתכנית האקדמית הנערכים בקמפוס המוסד או במכללות הצבאיות עצמן יהיו קבועים ויתואמו מראש בתחילת כל מחזור עם המוסד.
- 3.6.3. ימי הלימוד בקמפוס המוסד האקדמי ייבנו ברצף, כך שלא ייווצרו חלונות ריקים בין השעורים, למעט הפסקות בין שיעור לשיעור ושעה לצורך הפסקת צהריים.
- 3.6.4. באחריות המוסד תאום קורסי הבחירה והסמינרים מכלל הפקולטות כך שישולבו במערכת השעות של תכנית הלימודים כנדרש. יודגש שוב כי קורסי הבחירה יילמדו בכתות סגורות לתלמידי התכנית בלבד. זאת, בכפוף לאישורי המל"ג בנוגע לתכניות ייעודיות.
- 3.6.5. מרצי התכנית מטעם המוסד האקדמי יגישו את מתכונת הקורס, הדרישות האקדמיות, אופי מטלת הסיום והרכב הרשימה הביבליוגרפית, לא יאוחר מחודשיים לפני פתיחת שנת הלימודים, בעברית ובאנגלית ע"פ הצורך.

3.6.6 שינויים בתכנית קורס/ים, לרבות שינויים באופי מטלות הקורס, ייעשו בתאום בין איש הסגל האקדמי לראש האקדמי ו/או לסמכות האקדמית מטעם המוסד האקדמי ובידוע של סגל המכללות הצבאיות.

3.6.7 לא יתקיימו לימודים בחול המועד סוכות, בחול המועד פסח ובערב יום הזיכרון לחללי צה"ל.

4. תכנית הלימודים:

4.1 הקורסים המפורטים להלן הנם לצורך המחשה. המציע מוזמן להציע נושאים בהתייחס לנושאים המפורטים מטה. המציע יכול לפרט או להציע התאמות ועדכונים לנושאים השונים ולהיקף השעות הנדרש עבורם.

4.2 על המוסד האקדמי להגיש הצעה לתכנית אקדמית מתאימה בהיקף של 36-44 ש"ס ובכפוף להנחיות המלי"ג לקבלת תואר שני.

4.3 תכנית זו הינה למסלול לא מחקרי (ללא תזה).

4.4 בהצגת הנושאים המוצעים כתכנים בתכנית הלימודים, יש לפרט עד כמה שניתן את: (א) רציונל התכנית המוצעת כולה, (ב) רציונל שיבוץ הקורסים על פי הסדר הכרונולוגי המוצע (עונות השנה), (ג) פירוט האשכולות להם הקורסים שייכים והיקפם (שש"ס), (ד) הקשר של הקורס לאשכולות האחרים בתכנית הלימודים בראייה אינטגרטיבית (ה) התייחסות לשיטות ההוראה הנדרשות ללימוד אותו נושא.

4.5 התכנים המופיעים בהצעה הינם תכנים בסיסיים. לאחר בחירת המוסד האקדמי יקבעו בפירוט תכני התכנית בשיתוף סגל המכללות הצבאיות. למען הסר ספק, אין באמור כדי לפגוע בסמכות הזוכה בכל הקשור להיבטים אקדמיים לקבוע את תכני תכנית הלימודים והמרצים ובהתאם לתנאי המלי"ג.

4.6 **תכנית לימודים לדוגמא - מוצגת תכנית הלימודים הקיימת בפו"ס אלון לצורך המחשה בלבד:**

4.6.1 **קורסי מבואות ועונת התשתית** (קורסים לדוגמא):

- קורס מבואות למדע המדינה – 2 שש"ס

- קורס אוריינות וכתביה אקדמית- ללא שש"ס

- קורס הביטחון הלאומי בישראל- 2 שש"ס

- קורס לימודי אסלאם ומזה"ת – 2 שש"ס

- קורס פסיכולוגיה צבאית ומנהיגות- 2 שש"ס

- קורס טרור וגרילה- 2 שש"ס { **קורס ליבה** }

4.6.2 **קורסי עונת הליבה ועונת מתקדמת** (קורסים לדוגמא):

- קורס תורת הלחימה (בתרגול מדריך צבאי)- 4 שש"ס { **קורס ליבה** }

- קורס פיקוד ושליטה (בתרגול מדריך צבאי) – 4 שש"ס { **קורס ליבה** }

- קורס תולדות צה"ל וסיור אתרי קרבות בישראל – 5 שש"ס { **קורס ליבה** }

- קורס הגות צבאית במאה ה-20 וסיור אתרי קרבות בחו"ל - 4 שש"ס { **קורס ליבה** }

- סמינר ניתוחי קרבות (בתרגול מדריך צבאי) – 4 שש"ס {קורס ליבה}
- קורס החברה בישראל + סיור לימודי - 4 שש"ס {קורס ליבה}
- קורס מנהיגות, הובלת שינוי ופיתוח אישי לבכירים – 2 שש"ס
- o כל הקורסים המסומנים כקורסי ליבה יהוו את נקודת הייחוס לקריטריון האיכות של עמידה ב- % קורסי ליבה בתכנית הלימוד.

קורסי בחירה אפשריים:

- שיטות ניהול מתקדמות 2 שש"ס (קורס בחירה לדוגמא)
- קורס בכלכלה 2 שש"ס (קורס בחירה לדוגמא)
- קורס חדשנות בארגונים 2 שש"ס (קורס בחירה לדוגמא)
- קורס באסטרטגיה ומערכות מורכבות 2 שש"ס (קורס בחירה לדוגמא)
- קורס מו"מ ושיתופי פעולה 4 שש"ס (קורס בחירה לדוגמא)

חלק מהלימודים הללו יוכלו להיות מועברים ע"י אנשי הסגל הצבאי של המכללה, בכפוף לאישור המוסד האקדמי ונהליו. הלימודים יעמדו בסטנדרט האקדמי המקובל בפיקוח ובהנחיית המוסד הזוכה. יובהר, כי האמור מותנה במינויים האקדמי של מרצים אלה באישור המוסד האקדמי בהתאם לעמידה בקריטריונים אקדמיים ועל פי החלטתה של ועדת המינויים של המוסד האקדמי הזוכה.

בכל מקרה, האחריות המלאה על העמדת המרצים לקורסים השונים בתכנית היא באחריות המוסד הזוכה.

5. תכנית הלימוד- תכנים ייחודיים:

- 5.1. סמינר- בתכנית הלימודים האקדמית ישולב סמינר אחד כחובה כולל מטלה בהיקף הנדרש בתכניות לימוד מסוג זה.
הסמינר יעסוק במקצוע הצבאי ובעולמות התוכן האקדמיים הרלוונטיים.
- 5.2. סיורים לימודיים- ציפייה מהמוסד האקדמי
  - 5.2.1. קורס- סיור לימודי בחו"ל- כחלק מתכנית הלימודים יציע המוסד האקדמי קורס הכולל בתוכו סיור לימודי באירופה הכולל סיור באתרי קרבות של המאה ה-20.
  - 5.2.2. קורס- סיור לימודי בארץ ישראל- כחלק מתכנית הלימודים יציע המוסד האקדמי קורס הכולל בתוכו סיור לימודי בארץ ישראל העוסק בביטחון הלאומי, בדגש על החברה בישראל.
  - 5.2.3. במקרים בהם הלימוד האקדמי יעשה במסגרת סיורים בארץ ו/בחו"ל, יש לשלב בהם סגל אקדמי בהתאם לתכני הלימוד והדרישות האקדמיות. עלותו הכוללת (שכר, ביטוח רפואי, אש"ל, עלות טיסות ונסיעות וכו') הינם חלק מתחשיב עלות התכנית הכוללת.
  - 5.2.4. כלל הסיורים בארץ ובחו"ל הינם בכפוף לאישורי המליג ללימודים מחוץ לקמפוס
- 5.3. לימודי אוריינות וכתביה ברמה אקדמית (קורס שאינו אקדמי)–

- 5.3.1 על מנת להרגיל הלומדים לכללי כתיבה וציטוט כמקובל בעולם האקדמי, ישולב בתכנית לימודי אוריינות וכתובה אקדמית. האוריינות תועבר בתצורת מפגשים ייעודיים לכתבת עבודות ויילמדו בו תכנים של יסודות האוריינות האקדמית הרלבנטיים. ביניהם: שיפור יכולת הכתיבה באמצעות התנסות ביצירת לכידות וקישוריות טקסטואלית, לימוד הכללים והמוסכמות עליהם מתבססים חיבורים אקדמיים והכרת מבנה הצעת המחקר.
- 5.3.2 לימודי האוריינות יבוצעו בהיקף של 1 שש"ס (7 מפגשי לכלל החניכים בני שעה וחצי). המפגשים עצמם לא יהוו תנאי לתואר. המפגשים יתבצעו במכללות הצבאיות במהלך עונת התשתית ע"י מומחה מטעם המוסד האקדמי הזוכה.
- 5.3.3 במידה ונדרש ע"פ המוסד האקדמי הזוכה קורס כתיבה אקדמית כחלק מתכנית הלימודים האקדמית, הוא יבוצע ברמה הנדרשת, מיקומו יקבע בהתאם לאישורי המל"ג ללימודים מחוץ לקמפוס.
- 5.3.4 ככלל לא תכתבנה עבודות מסווגות. כתיבת עבודות מסווגות תאושרנה ע"י מפקד פו"ם או נציג מטעמו. המנחה האקדמי, יהיה בעל סיווג מתאים, יונחה בהתאם, לשמירת הסודיות ואי פרסום העבודה.
- 5.3.5 העבודה השנתית וכלל התכנים הנכתבים במהלך שנת הלימודים הינם קניין רוחני של צה"ל ולא ניתן לעשות בהם שימוש שלא באישור כתוב מטעם מפקד המכללות!
- 5.4 **שומע חופשי**- המכללות הצבאיות רשאיות לצרף לקורסים אורחים מקרב בוגריה לאורך השנים או מקרב בכירים במערכות הביטחון והממשל, עד 5 משתתפים כשומעים חופשיים לכל קורס, ללא עלות נוספת.

5.5 ליווי מופעים אקדמיים ע"י מדריכי (מפק"צ) פו"ם אלון-

- 5.5.1 לכל קורס אקדמי ייקבע מדריך (מפק"צ) מלווה מתוך המכללות הצבאיות. איש הסגל האקדמי של כל קורס יקיים פגישה מקדימה עם המדריך להיכרות עם הנלמד עד כה במהלך השנה, התאמת הקורס אותו הוא מעביר לחניכים וכן, במידת הצורך פגישות במהלך הקורס עצמו לביצוע התאמות. כל זאת ללא פגיעה בחופש האקדמי של אותו איש סגל
- 5.5.2 במידת הצורך, יעביר המרצה סטאטוס התקדמות החניכים במטלות הקורס לנציג סגל המכללות המלווה את הקורס.

6. התלמידים:

6.1 תקופת הלימודים ומספר המשתתפים-

- 6.1.1 הלימודים יתקיימו במהלך שנות הלימודים 2018-2020 (3 מחזורי לימוד).
- 6.1.2 בתכנית הלימודים צפויים להשתתף בין 40-60 חניכים בכל מחזור לימוד.
- 6.1.3 רישום- רישום המועמדים לשנת הלימודים יתבצע במהלך חודש אפריל בכל שנה למעט חריגים.

6.2 קבלה ורישום למוסד האקדמי-

- 6.2.1 המכללה לפו"ם תהיה אחראית להעביר למזכירות התכניות במוסד האקדמי את גיליונות הציונים ואישורי הזכאות לתואר ראשון של התלמידים. לאור נתונים אלו תיבחן עמידת התלמידים בתנאי הסף לקבלה לתואר שני טרם פתיחת שנת הלימודים.

- 6.2.2. המזכירות תבצע את הרישום במרוכז עבור כלל משתתפי התכנית. החניכים לא ידרשו לערוך רישום פרטני.
- 6.2.3. קבלת התלמידים תעשה בהתאם לרף הקבלה המקובל ועפ"י מדיניות המוסד האקדמי. עניינם של תלמידים חריגים יידון בוועדה האקדמית מטעם המוסד האקדמי. לסגל ההדרכה הבכיר במכללות הצבאיות תישמר זכות הטיעון בעניין זה, וכן עדכון בתוצאותיה טרם העברת הודעה לתלמידים.
- 6.2.4. **קבלה על תנאי-** במקרה בו ציוני התואר הראשון הינם נמוכים מהסף הנדרש לתחילת לימודים לתואר שני במוסד האקדמי ו/או נדרשים קורסי השלמה ללימודי התואר השני, באחריות המוסד האקדמי לדאוג לתכנית השלמה עבור אותו תלמיד. קורסי ההשלמה ילמדו ככל האפשר במתכונת מקוונת או בימי שישי; וילמדו לפני או במקביל לתכנית במהלך שנה"ל כך שיאפשרו לו לסיים את התואר השני יחד עם כל התלמידים האחרים. זאת בהתאם להנחיות המעבר באותה תכנית של המוסד האקדמי.
- יחד עם זאת, יובהר כי קבלת ציון עובר בקורסי ההשלמה הנדרשים תהווה תנאי לקבלת הזכאות לתואר, זאת בהתאם למדיניות המוסד האקדמי.
- 6.2.5. לתלמידים בעלי תואר שני מחוגים סמוכים או דומים, יהיה למוסד האקדמי אוטונומיות להחליט מצידו על זכאותם לפטור מקורסים על סמך לימודים קודמים. לתלמידים אלו נדרש לספק קורסים אקדמיים חלופיים על מנת שניתן יהיה להגיע למכסת ש"ס הנדרשת לקבלת תואר שני. קורסים חלופיים אלו לא יפגעו בתכנית מבי"ל המקורית וייעשו ככל הניתן במקביל לתכנים בהם ניתן לתלמידים פטור.
- ככלל, לסגל הפיקוד הבכיר במכללות הזכות להחמיר את הקריטריונים של המוסד האקדמי בנושא חובת שמיעת קורסים. לכן, יכול מפקד המכללות לחייב את התלמידים לשמוע נושאים מסוימים, אף שהינם בעלי פטור אקדמי בנושא.
- 6.2.6. עדכון לגבי תנאי הקבלה של התלמידים השונים יועבר לנציג המכללות הצבאיות ורק לאחר מכן, ע"פ צורך לתלמידים עצמם.

6.3. הסמכה ותעודות-

- 6.3.1. בתום הלימודים יהיה התלמיד זכאי לתעודת תואר שני ללא תזה מטעם המוסד, המוכר ע"י המלי"ג.

6.4. הצטיינות ומלגות-

- 6.4.1. על התלמידים לא יחולו הטבות כספיות אשר מעניק המוסד האקדמי בנושא מלגות או הנחות בשכר לימוד הניתנות לתלמידי המוסד.
- 6.4.2. בהתאם להגדרות המוסד האקדמי, התכנית תמליץ על מצטיינים מכלל מוסמכי החוג או התכנית, על פי רשימת הזכאים. כיתת פו"ם אלון, מוגדרת לצורך עניין זה כחוג. והכל בכפוף לשקול דעת המוסד האקדמי ונהליו.

6.5. נוכחות בלימודים-

- 6.5.1. בשונה מן המדיניות הנהוגה בחלק מהמוסדות האקדמיים. קיימת חובת נוכחות לתלמידים בתכנית האקדמית בכלל שעות הלימודים. מקרים חריגים יידונו, כל מקרה לגופו.
- 6.5.2. עבור תלמידים נושאי מינוי משנה (תפקיד צבאי בו נושא התלמיד בזמן הלימודים) והצבת חירום (הצבה מקצועית בה מחויב התלמיד להמשיך ולהתאמן בזמן

הלימודים), תבנה מדיניות נוכחות אישית התואמת את הצרכים המבצעיים. וזאת בכפוף לנהלי המוסד האקדמי.

6.5.3. במהלך עונות הלימודים ייעדו כלל התלמידים לצרכים צבאיים (סיורים ותרגילים). היעדרות זו תהיה בתיאום מראש עם המוסד האקדמי הזוכה ולא תיפגע בתכנית הלימודים או בזכאות לתואר.

תכנית לתואר ראשון דו-חוגי ראשי: חוג הבין/רב-תחומי וחוג

בחירה נוסף

(המלט"ק)

1. כללי:

- 1.1. נספח זה יפרט את האפיון הנדרש למכרז עבור קיום לימודי הוראה אקדמית לצורך רכישת זכאות לתואר ראשון במסלול דו-חוגי ראשי בחוג הבין/רב-תחומי, ובחוג בחירה.
- 1.2. במסגרת הכשרתם של קציני צה"ל, הוקמה בשנת 1999 המכללה לפיקוד טקטי, המכשירה קצינים צעירים לקראת תפקידם כמפקדי פלוגות בצה"ל, כאשר הכשרתם במכללה כוללת לימודי צבא ולימודים אקדמאיים המוכרים ע"י המועצה להשכלה גבוהה כמזכים לתואר ראשון.
- 1.3. לאור ההבנה כי השכלה צבאית שכזו היא קריטית לתפקוד ולהתפתחות הקצין, הוחלט להרחיב התכנית ולכלול בה חוגי לימוד נוספים לבחירת הקצין. מסלול הלימודים יארך כשלוש שנים אקדמיות, ויכלול בתוכו הכנה קצרה ללימודי אנגלית בהתאם לתוצאות הבחינה הפסיכומטרית, ולאחריה שישה סמסטרים אוניברסיטאיים רצופים באופן הבא: סמסטר א', סמסטר ב', סמסטר קיץ, סמסטר א', סמסטר ב', סמסטר קיץ. שבוע הלימודים יהיה בן ארבעה ימים לא כולל ימי שלישי ושישי.
- 1.4. התכנית האקדמאית נועדה להרחיב את אופקי הידע המקצועי-ביטחוני ולטפח את הסקרנות האינטלקטואלית של הקצינים הלומדים. הרחבת האופקים כוללת הקניית ידע כללי בהיסטוריה הצבאית, הגות צבאית, ממשל, מודיעין ובטחון, ניהול הארגון הצבאי, הסביבה הביטחונית אסטרטגית של מדינת ישראל ועוד מספר רב של נושאים.
- 1.5. לקורסים האקדמאיים הנלמדים בתכנית, קיימת השפעה גדולה על קציני צה"ל. קורסים אלו תורמים לשיפור הכשרתם של הקצינים ולאטרקטיביות של התכנית אצל אותם גורמים השואפים לקבל את התועלת שבלימודים האקדמאיים.

2. מבנה תכנית הלימודים:

- 2.1. ככלל, בכל שנה קלנדרית תפתח התכנית בתחילת חודש ספטמבר (לא כולל ההכנה באנגלית וקורס אוריינות שיפתחו בחודש אוגוסט)*, ותסתיים כעבור שנתיים בתחילת חודש ספטמבר.
  - * יתכנו שינויים במועדים בכפוף לשינויים בחגי תשרי ובתאום המוסד האקדמי.
  - * שנת הלימודים לא תהיה בהכרח מקבילה וחופפת לשנת הלימודים האקדמית.מבנה תכנית הלימודים או שנת הלימודים לא יפגע בהיקף או באיכות התואר האקדמי

2.2. הכנה טרם פתיחת התכנית:

- רקע- חניכי המלט"ק מגיעים ללימודים האקדמיים לאחר מספר שנים בתפקידי שדה תובעניים. מטרת ההכנה: לאפשר את כניסת התלמידים ללימודי תואר ראשון במוסד האקדמי, להכין

אותם למאפייני הלימוד האקדמי, ולאפשר חלוקה של העומס בשנת הלימודים עצמה- בין המטלות האקדמיות ללימוד תכנים צבאיים שאינם אקדמיים.

2.2.1 לימודי אנגלית-

- 2.2.1.1. נועדו להכין את כלל התלמידים לרמה הנדרשת באנגלית- רמת מתקדמים. יש להדגיש שההכנה תכלול גם תלמידים שרמתם הראשונית באנגלית נמוכה מרמת מתחילים.
- 2.2.1.2. ההכנה תתקיים בתקופה שבין יוני-אוקטובר, כחודש וחצי לפני תחילת שנת הלימודים האקדמית.
- 2.2.1.3. קורסי הרמות באנגלית השונות ייערכו במתחם המכללות הצבאיות ע"י סגל מורים, ברמה הנדרשת, הזהה בכישוריו ונתוניו לאלו המלמדים בקורסי הכנה מקבילים במוסד האקדמי עצמו ובאחריות המוסד הזוכה. לימודים אלו כפופים לאישור המל"ג ללימודים מחוץ לקמפוס.
- 2.2.1.4. הלימודים בתקופת ההכנה יתקיימו 5 ימים בשבוע בין השעות 09:00-14:00. בתום תקופה זו ייגשו התלמידים לבחינת האנגלית.
- 2.2.1.5. לאור עומס התכנית- קביעת מועדי השיעורים ומועדי הבחינות- ייקבעו בתאום בין המוסד האקדמי לנציג המכללות הצבאיות.
- 2.2.1.6. היחס המקסימלי של מורה לתלמיד בקורסי ההכנה באנגלית, לכל אחת מרמות הלימוד הנדרשות באותו מחזור יעמוד על 1/15-17 תלמידים.
- 2.2.1.7. ככלל, בהוצאות לימודי האנגלית- חומרי הלימוד, רישום למבחנים ועלויות שכר המורים, כולל הסעות למכללות הצבאיות יישא המוסד האקדמי הזוכה.
- 2.2.1.8. ההצעה תכלול גם את עלות הרישום למבחן אמ"ר/בחינת אמיר"ם על פי צורכי התלמידים באותו מחזור.
- 2.2.1.9. בחינת הפטור באנגלית תתקיים בתום הסמסטר הראשון ללימודים, ובמקרים חריגים בתום שנת הלימודים הראשונה (3 סמסטרים). כל זאת בהתאם להנחיות המוסד האקדמי והמל"ג בעניין זה.

2.2.2 לימודי אוריינות וכתובה ברמה אקדמית (קורס לא אקדמי)-

- 2.2.2.1. לימודי האוריינות האקדמית, נועדו להעלות את רמת הכתיבה והקריאה האקדמית של החניכים. צורך חשוב בקרב מפקדי העתיד הבכירים בצה"ל.
- 2.2.2.2. לימודי האוריינות ייערכו במתחם המכללות הצבאיות על פני 14 משכים, כל משך אורכו עד שעתיים של לימוד אקדמי (מקביל לקורס בהיקף של 2 נ"ז).
- 2.2.2.3. הלימודים יתקיימו בימים בהם נערכים לימודי האנגלית, בחלון השעות שבין 14:30-16:30 (אחרי לימודי האנגלית). עיתוי תחילת הלימודים ומועד המופעים המדויק ייקבע ע"י נציג המכללות הצבאיות.
- 2.2.2.4. היחס המקסימלי של מורה לתלמיד בלימודי האוריינות יעמוד על 1/20 תלמידים, בסה"כ עד 3 כיתות לימוד אוריינות הנלמדות במקביל.
- 2.2.2.5. במוסדות האקדמיים בהן נדרש "פטור" בהבעה עברית או קורס באוריינות יבוצע הקורס ברמה האקדמית הנדרשת. מיקום הלימודים יהיה בכפוף לאישורי המל"ג ללימודים מחוץ לקמפוס.

2.2.2.6. סגל המורים יהיה ברמה הנדרשת, הוזהה בכישורי ונתוניו לאלו המלמדים הקורסים מקבילים במוסד האקדמי עצמו.

2.3. מערכת הלימודים ולוח השעות-

2.3.1. לוח השעות ומועדי הלימודים ייקבעו בתאום בין גורמי המוסד האקדמי לנציגי המכללות הצבאיות בכל מקרה לא יאוחר מחודשיים לפני תחילת שנת הלימודים בכל שנה.

2.3.2. מבנה שבוע הלימודים משתנה בין הסמסטרים: בסמסטרים א'+ב' יתקיימו הלימודים בקמפוס המוסד הזוכה בימים ראשון ורביעי בשבוע, ובסמסטרי הקיץ על פני יומיים שיקבעו בתאום מראש בין המכללות למוסד האקדמי.

2.3.3. סגל הפיקוד במכללות הצבאיות שומר על הזכות לשנות את ימי הלימוד בהם ייערכו הלימודים בקמפוס המוסד האקדמי בסמסטרים השונים וזאת בתאום עם המוסד האקדמי הזוכה.

2.3.4. ימי הלימוד ייבנו ברצף, כך שלא ייוצרו חלונות ריקים בין השעורים, למעט הפסקות בין שיעור לשיעור ושעה לצורך הפסקת צהריים.

2.3.5. אחריות המוסד הזוכה תאום קורסי הבחירה והסמינרים מכלל הפקולטות כך שישולבו במערכת השעות של תכנית הלימודים כנדרש. יודגש שוב כי חוגי הבחירה יילמדו בכתות סגורות. אם יתאפשר למול לוח הזמנים, ניתן לשלב בכתות גם תלמידים אזרחים שאינם משתתפי התכנית. הלימוד בכיתות סגורות הינו בכפוף לאישורי המלי"ג בנושא.

2.3.6. סגל התכנית מטעם המוסד האקדמי יגישו את מתכונת הקורס, הדרישות האקדמיות, אופי מטלות הסיום והרכב הרשימה הביבליוגרפית, לא יאוחר מחודש לפני פתיחת שנת הלימודים.

2.3.7. בכל סמסטר יעדרו כלל התלמידים שבועיים לצרכים צבאיים (תרגילים/ סיורים). היעדרות זו תהיה בתיאום מראש עם המוסד הזוכה. חלק מהחניכים, הנושאים גם מינוי חירום משני (מנמ"ש) יוכלו להיעדר בנוסף עוד 72 שעות (3 ימי לימוד) בכל סמסטר בהתאם לנהלי המוסד האקדמי. יובהר בזאת כי למעט המפורט בסעיף זה, על החניכים מוטלת חובת נוכחות ככל סטודנט אחר, בהתאם למדיניות המוסד הזוכה.

2.3.8. לא יתקיימו לימודים בחול המועד סוכות, בחול המועד פסח ובערב יום הזיכרון לחללי צה"ל.

2.3.9. לימודים מחוץ לקמפוס המוסד האקדמי ייערכו בכפוף לאישורי המלי"ג בנושא.

3. תכני הלימוד הנדרשים לתואר ראשון:

3.1. מבנה התואר מבוסס על גישה בין-תחומית המותאמת למבנה הדעת הרחב הנדרש כיום במקצוע הצבאי. לצד זאת, מתן אפשרות לקצין ללמוד תחומי ידע המעניינים אותו ושיאפשרו לו בעתיד ללמוד בתחומים אלו לימודי המשך לתואר שני במינימום חובת השלמות, זאת בהתבסס על דרישות המוסד האקדמי. יודגש כי בשל מגבלות טכניות הקשורות לסנכרון לוח-הזמנים האקדמי עם תכני ההכשרה הצבאית הנלווים לתכנית, מדובר בתכנית לימוד המיועדת בעיקרה עבור משתתפי התכנית.

3.2. לומדי התכנית יהיו בקמפוס המוסד האקדמי בחלק מימי הלימוד בכל שבוע, בכפוף להנחיות המלי"ג (ראה לעיל סעיף 2.3.3).

3.3. התכנית תילמד במתכונת מסלול דו-חוגי ראשי, כאשר חוג הלימוד הראשון יהיה חוג בין/רב- תחומי (בהיקף של כ- 60 נ"ז או מקביליו), חוג זה יילמד על ידי כלל החניכים כחוג חובה. תכנית הלימודים בחוג זה (רב/ בין תחומי), חטיבותיה וסגל ההוראה בה יהיו בהתאם לאמור בהחלטת מלי"ג מיום 13.7.2004 בנושא זה. החוג יורכב בגישה מרחיבה ויכלול קורסים באוריינטציה של לימודי צבא וביטחון.

3.3.1. התכנית תכלול קורסי חובה מתחום צבא וביטחון בהיקף של כ- 60 נ"ז או מקביליו. בחוג זה יכללו קורסים מהתחום האמור. להלן יובאו קורסים מוצעים העשויים להוות חלק אינטגרלי מתכנית הלימודים, כגון:

3.3.1.1. אשכול היסטורי-

- מבוא למלחמה ולהיסטוריה צבאית בעת החדשה. {קורס ליבה}
- מבוא להגות צבאית בעת החדשה {קורס ליבה}
- מבוא לתולדות מלחמות ישראל ערב. {קורס ליבה}
- סמינריון חקר קרבות. {קורס ליבה}
- תולדות מלחמת לבנון הראשונה. {קורס ליבה}
- העם היהודי בעת החדשה. {קורס ליבה}
- תולדות השואה. {קורס ליבה}

3.3.1.2. אשכול מדעי החברה-

- מבוא לאסטרטגיה וביטחון לאומי. {קורס ליבה}
- קבלת החלטות. {קורס ליבה}
- צבא ודין בינ"ל {קורס ליבה}
- גיאוגרפיה של המזרח. {קורס ליבה}
- מנהיגות. {קורס ליבה}
- אתיקה ומוסר צבאי {קורס ליבה}
- צבא וחברה בישראל. {קורס ליבה}
- צבא וטכנולוגיה {קורס ליבה}
- פסיכולוגיה צבאית {קורס ליבה}

3.3.1.3. אשכול המזרח התיכון

- מבוא לאסלאם. {קורס ליבה}
- טרור וגרילה במזרח התיכון. {קורס ליבה}

3.3.1.4. האשכול המקצועי - צבאי

- תורת המלחמה/ תורת המבצעים. {קורס ליבה}
- פיקוד ושליטה בקרב המודרני. {קורס ליבה}

3.3.1.5. יתר

- מבוא ללוגיקה (פילוסופיה)
- סטטיסטיקה.

○ כל הקורסים המוצעים והמסומנים כקורסי ליבה יהוו את נקודת הייחוס לקריטריון האיכות של עמידה ב- % קורסי ליבה בתכנית הלימוד

3.3.2. לנציג המכללות הצבאיות תישמר הזכות להחליף מעת לעת חלק מהקורסים הנלמדים, המהווים בחירה בתוך תכנית הלימודים, בתיאום עם המוסד האקדמי הזוכה.

3.3.3. במידת הצורך, יפעל המוסד האקדמי הזוכה לאישור של תכנים שאינם אקדמיים לצרכים אקדמיים בהתאם להנחיות המוסד האקדמי והמלי"ג באותו עניין ולבקשת נציג המכללות הצבאיות בלבד.

3.3.4. חלק מהלימודים הללו יוכלו להיות מועברים ע"י סגל מרצים מן החוץ- אנשי הסגל הצבאי של המכללה, מומחים בתחומם, וכן סגל אקדמי ממוסדות לימוד אקדמיים אחרים בעלי ידע ייחודי בעולמות התוכן הנלמדים. יעמדו בסטנדרט האקדמי המקובל בפיקוח ובהנחיית המוסד הזוכה. יובהר, כי האמור מותנה במינויים האקדמי של מרצים אלה באישור המוסד האקדמי בהתאם לעמידה בקריטריונים אקדמיים ועל פי החלטתה של ועדת המינויים של המוסד האקדמי הזוכה. למען הסר ספק יובהר כי, לא יתקיימו יחסי עובד מעביד בין אנשי הסגל הצבאי לבין הספק.

בכל מקרה, האחריות המלאה על העמדת המרצים לקורסים השונים בתכנית היא באחריות המוסד הזוכה.

3.4. חוג הבחירה-

3.4.1. תכנית הלימוד במלט"ק מורכבת משני חוגים ראשיים- חוג בין/רב תחומי בצבא וביטחון וחוג בחירה.

3.4.2. חוגי הבחירה:

3.4.2.1. חוג הבחירה יהיה בהיקף של כ- 60 נ"ז או מקביליו לחניכים תהיה אפשרות בחירה בין-

א. חוג בחירה- מדע המדינה/ פוליטיקה וממשל.

ב. חוג בחירה- כלכלה

3.4.2.2. בנוסף, בהתאם לעמידת המוסד הזוכה בתנאי הסף, **תתאפשר בחירה בשלושה חוגי בחירה נוספים** לפחות-

ג. חוג בחירה- מנהל עסקים/ניהול

ד. חוג בחירה- חינוך

ה. חוג בחירה- מדעי הטבע (ביולוגיה)

ו. חוג בחירה- פסיכולוגיה

ז. חוג בחירה- תקשורת

ח. חוג בחירה מדעי המשב

3.4.3. המכללות הצבאיות רשאיות לבחור בכל מחזור לימודים תמהיל חוגי בחירה שונה שיפתח בהתאם לצרכי המערכת והפרט.

3.4.4. היקף חוגי הבחירה שייפתח בכל שנת לימודים יעמוד על בין שניים לבין לחמישה חוגי בחירה. בהתאם לעמידת המוסד הזוכה בתנאי הסף.

3.4.5. היקף חניכים מינימלי לפתיחת חוג בחירה יעמוד על 15 חניכים. במקרה שתכנית לימוד התחילה ולאחר תקופה מספר החניכים בה ירד מתחת ל- 15 היא תמשיך במתכונתה המקורית עד לסיומה.

- 3.4.6. הלימודים בחוגי הבחירה ייעשו בכיתות סגורות כנגזרת למערכת השעות אותה יש לנהל במלטי"ק. במידת האפשר, ישולבו תלמידים נוספים בכיתת הלימוד הסגורה בהיקף שאינו עולה על היקף חניכי המלטי"ק באותה כיתה. בכל מקרה מועדי הבחינות והמטלות יתואמו ככה שיהלמו את צרכי חניכי המלטי"ק. זאת בכפוף לאישורי המל"ג ללימודים בכיתות ייעודיות.
- 3.4.7. באחריות המוסד הזוכה תאום קורסי הבחירה והסמינרים מכלל הפקולטות כך שישולבו במערכת השעות של תכניות הלימוד כנדרש.
- 3.4.8. בניית תכנית הלימוד של חוגי הבחירה בכיתות הסגורות תעשה ע"פ נהלי המוסד האקדמי. ככל האפשר, תעשה התחשבות בבניית תכנית הלימוד בחניכים המעוניינים/נדרשים לעבור מחוג אחד למשנהו במהלך שנת הלימודים.

4. תכני לימוד נוספים

4.1. קורסי חובה נוספים:

- 4.1.1. נציג מלטי"ק יכול לבחור את קורסי הבחירה הרלוונטיים ביותר לתכנית מתוך ההיצע הקיים בידיעון/שנתון הקורסים.

5. התלמידים

5.1. תקופת הלימודים ומספר המשתתפים:

- 5.1.1. הלימודים יתקיימו במהלך שנות הלימודים 2018-2021, (3 מחזורי לימוד מלאים).
- 5.1.2. בכל מחזור ישתתפו בתכנית בין 50-70 תלמידים.

5.2. מועדי הרשמה

- 5.2.1. רישום המועמדים לשנת הלימודים יתקיים בחודשים יוני-אוגוסט בכל שנה. בכל מקרה, לא ייגבו קנסות על רישום מאוחר.
- 5.2.2. רישום לכלל הקורסים האקדמיים בשני חוגי הלימוד, חוג החובה וחוג הבחירה יעשה ע"י מזכירות התכנית במרוכז עבור כלל משתתפי התכנית. החניכים לא ידרשו לערוך רישום פרטני.

5.3. תנאי קבלה לתכנית:

- 5.3.1. התלמידים המבקשים להתקבל לתכנית יציגו כתנאי קבלה תעודת בגרות מקורית מטעם משרד החינוך.
- 5.3.2. קבלת התלמידים לחוגי הבחירה בהתאם לציוני הבגרות שלהם, להישגיהם במבחן הפסיכומטרי, ולהישגיהם במבחן אמיר/ר/אמיר"ם, ובהתאם להישגיהם בתום סמסטר הלימודים הראשון (קבלה על תנאי הישגים).
- 5.3.3. תשמר האופציה לחריגה בתנאי הקבלה לחניכים בתכנית ייעודית וזאת בהתאם לאישורי המל"ג לתכנית לימודים מסוג זה.